

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/491/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

61/2013. (II. 27.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹2012. június 26-án előterjesztett **panaszát** a 2013. február 27-én– dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) Kerületi Rendőrkapitányság, valamint a Készenléti Rendőrség – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2012. június 26-án, postai úton küldte meg beadványát a Testületnek, amelyben az alábbiakról számolt be.

2012. június 15-én egy B. városi ingatlanban vonta a rendőrség intézkedés alá több társával együtt egy „otthonvédő tiltakozás alkalmával”. A rendőrök könnygáz alkalmazásával megsértették a panaszost emberi mivoltában, majd előállították a BRFK kerületi rendőrkapitányságára, ahol több mint 12 órát tartották fogva jogtalanul. A panaszos megjegyzi, hogy rajta kívül többeket is jogalap nélkül fosztott meg a rendőrség a szabadságától.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Az eset előzményeként előadja, hogy az érintett lakás tulajdonosa az interneten kért segítséget ahhoz, hogy kilakoltatása elleni tiltakozását kellő nyomatékkel fejezhesse ki. Utal a panaszos arra is, hogy a sérelmezett eseményeket közvetlenül megelőzően, az épület földszinti bejáratánál a végrehajtó többek kérdésére válaszolva elmondta, hogy nincs jogerős végzése a kilakoltatásról, ezt kamera is rögzítette. A panaszos megítélése szerint erre tekintettel a rendőrségnek nem volt joga eleget tenni a végrehajtó utasításainak, és ezért érezte feladatának, hogy tiltakozzon a kilakoltatás ellen.

A panaszos több társával együtt ment fel az érintett épület 7. emeletére, amelyet követően rendőrök jelentek meg a kilakoltatással érintett ingatlannál. A panaszos előadja, hogy mindenki megijedt attól a „vandál és erőszakos” magatartástól, amit a rendőrök tanúsítottak, ezért valamennyien bemenekültek a lakásba, amelyet követően néhányan bútorokkal zárták el a bejáratot.

A panaszos ijedtsége fokozódott, amikor – röviddel később – azt látta, hogy a helyiségbe a rendőrök nagy mennyiségű könnygázt fújnak be. A panaszos és társai egyaránt pánikba estek, hiszen a gáztól semmit nem láttak, ugyanakkor az ablakhoz rohant mindenki, hogy levegőt kapjanak. Hozzáteszi a panaszos, hogy ennek során valaki majdnem ki is esett az ablakon.

A rendőrök a panaszos elmondása szerint senkit sem szőlítottak fel a lakás elhagyására, ráadásul miután széttörték a bejáratot, nem biztosítottak szabad eltávozást, pedig senki sem állt ellen az intézkedésnek. Kifogásolja a panaszos, hogy a rendőrök nem is igazolták magukat, és – ahogy utalt rá – nem nyújtottak azonnali segítséget a könnygázzal telt lakás mielőbbi kiürítése érdekében. Meg sem kérdezték továbbá, hogy vannak-e sérültek, pedig a helyiségben több idős, szívbeteg, asztmás ember tartózkodott, valamint egy látássérült is. Végül körülbelül 10 perc elteltével tereltek ki az embereket a lakásból, de közölték, hogy mindenkit előállítanak.

A panaszost beszállították a BRFK kerületi rendőrkapitányságára, ahol a fogdán helyezték el egy igen kis helyiségben harmadmagával. Tudomása szerint több embernek nem adtak enni annak ellenére, hogy a kifüggesztett szabályzat szerint a rendőröknek 5 óra elteltével ételmet kellett volna biztosítaniuk. A panaszost több mint 12 órát tartottak fogva, amely idő alatt társaival nem mehetett ki a levegőre, holott arra a napirend értelmében lehetőségük lett volna. A panaszos sérelmezi, hogy személyi szabadságát 12 óránál is hosszabb ideig korlátozták.

Beadványában a panaszos idézi a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 19. §-ának (1) bekezdését, amely kapcsán a következő megjegyzéseket teszi. A rendőri intézkedés jogszerűtlensége az adott körülmények között egyértelműen megállapítható volt, ugyanis a végrehajtó több kamera előtt elmondta: nincs jogerős végzése a kilakoltatásról. Ezen tény közlésével a panaszos megítélése szerint megszűnt a rendőri beavatkozás jogszerűsége, az ott tartózkodó civileknek szabad eltávozást kellett volna biztosítani, de a rendőrség ezt a körülményt nem értékelte úgy, hogy arra figyelemmel a továbbiakban nincs jogalap a rendőri beavatkozásra sem.

Meg kívánja jegyezni a panaszos hogy „az előállítás attól az időponttól érvényes, amikor a rendőrhatalóság megkezdte az intézkedését, illetve közli az előállítás tényét. Ez az időpont nem egyezik meg azzal az időponttal, amit az előállítás okán dátumoztak.” A hatóság azonban 30 perccel túllépte a maximum 12 órás fogvatartási időt – „van, akinél több idő is eltelt” – még a hatóság által jelzett időpontot alapul véve is. A hatóság ezzel a magatartásával a panaszos

véleménye szerint jogtalan fogvatartást valósított meg és korlátozta a panaszost személyi szabadságában.

A fentieken túlmenően jogtalan volt az előállítás azért is, mert a rendőrség könnyfakasztó spray alkalmazásával megtörte a lakásban tartózkodók ellenállását, így az előállítás szükségtelen volt. Utal a panaszos arra is, hogy hasonló események zajlottak 2012. május 25-én egy Y. kerületi ingatlanban, ott azonban az ellenállás megtörése után, miután az otthonvédők megadták magukat, nem került sor előállításra.

A panaszosi álláspont szerint jogtalan volt az előállítás a rendőri felszólítás elmaradása miatt is. Az érintett lakásban nagy hangzavar volt, és a felszólítás egyébként sem lett volna hallható. Hibát követett el a hatóság, amikor ez a körülményt figyelmen kívül hagyta, és nem hangosbemondón keresztül szólította fel a jelenlévőket, tehát nem biztosított lehetőséget a szabad elvonulásra.

Jogszerűtlennek tartja a könnygáz használatát azért is, mert a rendőrség tagjai nem voltak közvetlen veszélyhelyzetben, és a hatóság nem győződött meg arról sem, hogy a zárt helyiségben esetleg tartózkodik-e gyermekkorú személy, állapotos nő vagy asztmás, esetleg szívbeteg ember. Ennek hiányában a rendőrök kockára tették az érintettek egészségét, sőt életét. Megjegyzi a panaszos, hogy a végrehajtás alá vont ingatlanban tartózkodott több asztmás beteg, valamint szívbeteg ember és egy idős, vak nő is. Ezzel összefüggésben a panaszos hivatkozik az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre, amelyek kapcsán előadja, hogy a sérelmezett események során a könnygáz bevetését követően többen rosszul lettek, a hatóság azonban elmulasztotta segítségnyújtási kötelezettségének a teljesítését, mivel nem végezte el a gázzal teli helyiség azonnali kiürítését, hanem elzárta a kijáratot. A civil otthonvédők törték be a lakás ablakát, hogy a nagy mennyiségű gáz kiürüljön.

A panaszos erőszakosnak és arányaiban eltúlzottnak tartja az átélt rendőri intézkedést. Véleménye szerint a rendőrség brutálisan lépett fel mind a civilekkel, mint a lakóközösség által fenntartott értékekkel szemben. Az indulatoknak nem szabott határt semmi, így a rendőrök a vasajtót is darabjaira törték, amely magatartás megbotránkozást okozott és többekben riadalmat keltett.

A panaszos a fentiek alapján kéri a történetek kivizsgálását.

II.

Egy, az intézkedéssel szintén érintett férfi – akinek panaszát a Testület külön állásfoglalásban vizsgálja – 2012. július 12-én egy elektronikus levelet küldött a Testület munkatársának hivatali e-mail címére, amelyben két videofelvétel linkjét jelölte meg. Elmondta, hogy a felvételeken látható, ahogyan a helyettes végrehajtó kamera előtt elismeri, hogy nem rendelkezik jogerős bírósági végzéssel a kilakoltatás ügyében. A férfi szerint a [...]²linken elérhető felvételen 2 perc 20 másodperc környékén lehet hallani a szóban forgó kijelentést.

A 30 perc 4 másodperc hosszúságú felvételt a Testület megtekintette. A felvétel megjelölt részét megelőzően, a bírósági végrehajtó helyettese felszólítja az egybegyűlteket, hogy a végrehajtást akadályozó tevékenységükkel hagyjanak fel, és utal rá, hogy ellenkező esetben

² Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos azonosíthatóvá válását megelőzendő, a linket töröltük.

rendőri közreműködést fog kérni a végrehajtás sikerességének biztosítása érdekében. A végrehajtó helyetteséhez az aktivisták számos kérdést intéznek, és közlik vele, hogy ő nem jogosult a rendőröknek utasítást adni. A helyettes bemutatkozik, azonban az egybegyűlteket tudomására hozza, hogy egyéb információkat nem kíván velük közölni. Valóban elhangzik olyan kijelentés, hogy „bírósági végzés nincsen”, azonban a beszélgetésnek csupán egy része található meg a felvételen, és a szöveggörnyezet, amelyben a kijelentés elhangzott, nem rekonstruálható pontosan. A felvétel további részeiben az otthonvédő demonstráció további részletei láthatóak, amelynek ismertetését a Testület az eseményekről készült hosszabb terjedelmű felvételek alapján a későbbiekben végzi el.

A férfi által megjelölt másik, a [...] ³linken elérhető felvételen azt lehet látni, hogy a rendőrség könnygáz sprayt alkalmaz az érintett lakásban. A cselekmény a felvételen 4 perc 27 másodperc környékén látható.

A férfi által csatolt felvétel 6 perc 29 másodperc hosszúságú. A felvételen látható, ahogyan az aktivisták tiltakozó rendezvényükre felkészülnek. A liftek ajtaját láncokkal zárják be, és kötéllel rögzítik az érintett lakás belső ajtaját is. A lakás tulajdonosa interjút ad az egyik tv-csatornának, ezt követően pedig néhány aktivista a lakás előtti rácsos kapuhoz láncolja magát, a résztvevők pedig a behatolni készülő rendőröknek ritmusosan a „Senkik vagytok, hej!”-rigmust skandálják. Mire a rendőrök a rácsos kapuhoz érnek, az aktivisták addigra már a lakásban tartózkodnak. A rácsos ajtó zárját egy lakatos meglazítja és kiüti – a rendőrök ekkor érnek a lakás bejáratának előterébe. A lakás külső ajtaját ekkor a lakatos megvizsgálja és a zárat kissereli. A rendőrök 3 perc 15 másodpercnél kezdik megpróbálni betörni az ajtót, melyet belülről nyilvánvalóan eltorlaszoltak. A bent tartózkodók folyamatosan kiabálnak. A rendőrök erővágóval támasztják ki az ajtó oldalát és tetejét, résnyire kifeszítve ezzel az ajtót. A videó készítője a felvétel alá hangos zenét vágott, ezért nem lehet pontosan érteni, milyen párbeszéd zajlik az ajtó egyik oldalán álló rendőrök, és a túloldalon tartózkodó tüntetők között, az azonban nyilvánvaló, hogy a tüntetők kézzel tartják belülről az ajtót, mert amikor az erővágó az ajtó tetején rést képez, egyikük (egy nő) belülről a rendőrökre kiabál, hogy vigyázzanak a kezére. A rendőrök időről-időre hangosan figyelmeztetik az ajtó túloldalán lévőket, hogy menjenek minél távolabb az ajtótól – az idézett kijelentés kapcsán külön is szólnak a hölgynek, hogy menjen el az ajtótól, nehogy beszoruljon és megsérüljön a keze. A keletkezett résen, miután az ajtót tartó személyeket többször is hangosan felszólították, hogy távolodjanak el az ajtótól, az egyik rendőr 4 perc 28 másodpercnél igen rövid, mintegy 1 másodpercnyi ideig a keletkezett résen könnygáz-sprayvel befúj. A rendőrök néhány másodpercnyi várakozás után, azt követően, hogy az aktivisták az ajtótól távolabb mentek, az ajtót sikerrel betörik. Az ablaküveg betörése 5 perc 11 másodpercnél, az ajtó eltávolítását követően hallatszik. A rendőrök a lakásba az ajtót eltorlaszoló tárgyak miatt igen nehezen hatolnak be. A rendőrök ezt követően a lakásban tartózkodó, sértéseket kiabáló aktivistákat kiterelik az ingatlanból, mivel azonban a felvétel nem vágatlan, nem derül ki, pontosan hány perccel történik ez a lakásba való bejutást követően. A felvétel vége éjjel 11 órakor, a résztvevők szabadon bocsátásakor készült, amikor is a demonstráció szervezője összegzi a rendezvény tapasztalatait a rendőrkapitányság épülete előtt.

III.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

³ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos azonosíthatóvá válását megelőzendő, a linket töröltük.

1) Az ügyeletes r. törzsőrmester 2012. június 14-én kelt jelentésében arról számol be, hogy a jelentéstétel napján 15 óra 29 perckor a B. város, B. utcában található ingatlan egy lakója telefonos bejelentése szerint a Cs. És Sz. Végrehajtói Iroda által a B. utcában tervezett kilakoltatás megakadályozására törekszik az ún. Koppány Csoport. Az aktivisták polgári engedetlenségi mozgalmat, tüntetést szerveztek, amelyről szórólapokat helyeztek el a fenti címen lévő 10 emeletes tömb lépcsőházában. A szórólapok szerint „a lakásba való ki- és bejárást, a lift használatát akár baseballütőkkel is, körülményesen, de biztosítani fogják a heves küzdelmek alatt”. A bejelentő és a többi lakó rendőri intézkedést és a lakosság védelmét kéri.

2) A BRFK kerületi rendőrkapitányságának r. százados rendfokozatú vezető-helyettese az intézkedésről írt részletes jelentésében az alábbiakat adja elő. 2012. június 15-én 8 óra 30 perckor 14 fő a közrendvédelmi állomány tagjaiból, 2 fő a bűnügyi osztály tagjaiból, illetve 1 fő a közterület-felügyelet állományából megjelent B. városban, a B. utca egyik ingatlana előtt. A r. százados a helyszínrre érkezéskor tapasztalta, hogy a végrehajtással érintett lépcsőház előtt egy kb. 40-50 főből álló tömeg gyülekezik transzparenszekkel. Az intézkedés eredményes befejezése érdekében a r. százados a helyszínrre megerősítő erőt igényelt. 8 óra 55 perckor 10+1 fővel Hungária 1212 hívóval megérkezett a Készenléti Rendőrség egy csoportja, majd 10 óra 10 perckor még egy csoport 10+1 fővel Hungária 634 hívóval, és összesen négy szolgálati gépkocsival. 9 óra 50 perckor a helyszínrre érkezett továbbá a Közrendvédelmi Főosztály Darázs 21-es hívójelű munkatársa is egy rabomobillal.

A r. százados az állományt – távolabb a végrehajtással érintett lépcsőháztól – a B. utca egyik ingatlana előtt vonta össze. Eligazításuk során a megerősítő erőknek meghatározta, hogy az esetleges ellenállás során az előírt felszólításokat követően, azok megfelelő dokumentálása mellett kiemeléseket, illetve előállítást hajtsanak végre. Az állományt a végrehajtás során várható aktív ellenállás, és az abból következő sérülések elkerülése érdekében testvédő felszerelésbe öltöztette.

A r. százados a saját állomány részére tartott eligazítás során egy r. főhadnagy részére meghatározta, hogy a végrehajtás során a lépcsőházban koordinálja és irányítsa az esetleges rendőri műveleteket, egy r. hadnagynak pedig meghatározta, hogy a végrehajtás során a ház előtti külső biztosítás végrehajtását irányítsa. A saját végrehajtói állomány részére a terület zárását és az intézkedés során felmerülő egyéb, előre nem látható feladatok utasításra történő végrehajtását határozta meg. Az eligazítást követően a r. százados egyeztetett a helyszínrn lévő önálló bírósági végrehajtó-helyettesel.

A rendőröket a B. utcai épület előtt a Koppány csoport tagjai (10-15 fő), illetve velük szimpatizáló személyek fogadták, akik elégedetlenségüknek hangot adva rigmusokat skandáltak. A csoport tagjainak egy része beszaladt a házba, majd annak bejárati ajtaját becsukták. A bírósági végrehajtó-helyettes a hatályos normáknak megfelelően hangosan megkísérelte felolvasni a végrehajtói okiratot, ami a házon kívül maradt csoport tagjaiból nemtetszést váltott ki (kiabáltak), ezért a felolvasás részben járt csak sikerrel. A végrehajtót többszöri felszólítás ellenére sem engedték be a lépcsőházban tartózkodó személyek, ezért az előbbi a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényben (a továbbiakban: Vht.) foglaltak alapján felkérte a rendőröket a karhatalmi segítségnyújtásra.

A helyszínrn a r. százados – a törvény nevében szavak előrebocsátásával – többször felszólította az ott maradt szimpatizánsokat, hogy álljanak el az ajtóból, ne akadályozzák a

jogszerű rendőri intézkedést. A csoport jelentős része ennek eleget tett. A helyszínen egy férfi nem volt hajlandó az utasításnak eleget tenni, őt a Készenléti Rendőrség beosztott állományának tagjai az Rtv. 33 §. (2) bekezdés f) pontja alapján, jogoszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt, az eljárás azonnali lefolytatása céljából előállították a BRFK kerületi rendőrkapitányására.

A r. főhadnagy a Hungária 1212 hívójelű rendőri egységgel úgy jutott be a lépcsőházba, hogy felcsengetve az egyik lakásba egy ott lakó személy az elektromos kapu kinyitásával biztosította számára a szabad bejutást, amelyet követően akadály nélkül érték el a VII. emeletet. Itt azt tapasztalták, hogy a Koppány csoport tagjai az emeletre vezető lépcsőházi drótúveg ajtót belülről kötéllel húzták, ezért azt nem lehetett kinyitni. A lépcsőházban lévő liftet előzetesen megakasztották, így csak lépcsőn lehetett feljutni. A helyszínen lévő zárszakértő csavarhúzóval megkísérelte felfeszíteni az ajtót, de mivel a próbálkozás sikertelen maradt, a zárszakértő a ház közös képviselőjének engedélyével az ajtót tartó zsanérok csapszegeit roncsolás nélkül kiütötte, így az ajtót már el lehetett távolítani a helyéről.

Az ajtón bejutó rendőrök azzal szembesültek, hogy a lakáshoz vezető folyosón lévő rács előtt, illetve mögött a Koppány csoport szimpatizánsai álltak, közülük páran a rácshoz is láncolták magukat. Ezt tapasztalva a r. főhadnagy 10 óra 44 perckor három alkalommal, a törvény nevében szavak előrebocsátásával és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendeletben (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) foglaltak szerint felszólította a helyszínen lévő aktivistákat, hogy jogsértő cselekményükkel hagyjanak fel és távozzanak. A felszólításra 3-4 fő önként elhagyta a folyosót. Az felszólításnak eleget nem tevő személyeket ezek után a r. főhadnagy utasítására a Készenléti Rendőrség beosztotti állománya egyenként, testi kényszer – karfeszítés, karmegfogás –, illetve bilincs alkalmazásával a helyszínről lekísérte a földszintre, ahol ruházatátvizsgálás és dokumentálás után átadták őket az előállítást végző csoportnak. Az intézkedések során két alkalommal a rendőrök – saját – erővágót alkalmaztak, mivel két aktivista magát a folyosót elválasztó rácshoz láncolta.

Ezt követően a zárszakértő 11 óra 4 perckor eltávolította a folyosót elválasztó rácsról a zárat, mire a bent lévő aktivisták azonnal a 64. számú lakásba rohantak, és az ajtót magukra zárták. A fentieket észlelve a zárszakértő 11 óra 6 perckor elkezdte a 64. szám alatti lakás bejárati ajtaján lévő záruk szakszerű eltávolítását. A lakásból eközben az aktivisták szitkozódva a kint állókat becsmérelték, és jól hallhatóan tárgyakat toltak, illetve helyeztek a bejárati ajtóhoz. A r. főhadnagy utasítására 11 óra 12 perckor a Készenléti Rendőrség beosztotti állományának két tagja megkísérelte testi erővel benyomni az ajtót. A rendőrök azonban jelezték a r. főhadnagynak, hogy belülről is nyomják az ajtót, és valószínűleg nehéz tárgyakat helyeztek elé.

Többszöri próbálkozásra sikerült az ajtónál keletkezett résen keresztül a rendőröknél lévő két erővágóval – feszítéssel – egy nagyobb rést kialakítani, amin keresztül a r. főhadnagy többször, ismételten felszólította a bent lévőket a cselekményük abbahagyására, aminek utóbbiak nem tettek eleget. Az aktivisták az ajtó résén keresztül az erővágót vasrúddal többször megütötték, eltolva azt a vágandó felülettől, ezért a r. főhadnagy a helyszínen lévő egyik rendőrnek utasításba adta, hogy a keletkezett résen keresztül, az aktív ellenállás leküzdése céljából, a nála lévő R 92 típusú könnygázszóró palackból fújjon be egy kisebb mennyiséget. A rendőr az utasításnak eleget tett. A befújt gázspray hatására a benti ellenállás azonnal megszűnt, mire a rendőröknek sikerült benyomniuk az ajtót, ami időközben a zsanérról leesett, ezért azt a folyosóra helyezték. A benn tartózkodó személyek eközben

kitörték a lakás egyik ablakát, majd felhagyva az ellenállással a rendőrök utasítására alávetették magukat a további rendőri intézkedésnek. A bírósági végrehajtó-helyettes ezek után hivatalos jegyzőkönyvet készített a történekről, amit a lakás régi és új tulajdonosa aláírtak. A helyszínrre az okozott károk miatt a r. százados az ügyeleten keresztül a BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Technikai Osztályáról helyszínelőket kért, akik 12 óra 45 perckor megérkeztek és lefolytatták a helyszínelést.

Az intézkedés során összesen 24 főt állítottak elő jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt, akik közül 4 főt az alkalmazott gázspray miatt a helyszínen az Országos Mentőszolgálat munkatársai elláttak. Az ellátottaknak a vegyszer okozta könnyezésen kívül – ami további ellátást nem igényelt – sérülése nem keletkezett. Az előállított személyek közül 20 fővel szemben, akik a lakásban tartózkodtak, a fenti szabálysértésen túl felmerült szándékos rongálás miatt bűncselekmény gyanúja is, azonban a keletkezett kár értékét a helyszínen megállapítani nem tudták, ezért az esetleges elkövetői alakzatokat és a büntetőjogi felelősséget a készített felvételek kiértékelését követően állapítják meg. Az előállított személyek közül egy fővel szemben tiltott önkényuralmi jelkép használta miatt a Kiskunhalasi Rendőrkapitányság körözést bocsátott ki, ezért az ő elfogására is sor került.

A r. százados jelentésében foglaltak szerint a rendőri intézkedés során az intézkedés alá vont személyeken sérülés nem keletkezett. Anyagi kár a lakásban keletkezett károkon kívül nem keletkezett. A kapitányságra történő előállítások közben egy r. ezredes intézkedett a meghallgatások, ill. az eljárások szabályszerű lefolytatásának bűnügyi és szabálysértési koordinációja iránt. Ennek keretében többek közt sor került igazgatásrendészeti előadók berendelésére is. A végrehajtásban közreműködő rendőröknek sérülésük nem keletkezett, a felszerelés, illetve a fegyverzet sem sérült.

3) A BRFK kerületi kapitányságvezetőjének 2012. július 31-én kelt tájékoztatása a már ismertettekhez képest az alábbi többlet információt tartalmazza. 2012. június 14-én átirat érkezett a kapitánysághoz a Cs. És Sz. Végrehajtói Irodától, amelyben közölték, hogy az B. város, B. utcai ingatlant 2012. június 15-én 9 órakor átadják az árverési vevőnek. Ugyanezen a napon a BRFK Központi Ügyeleti Főosztály III. számú Ügyeleti Osztályáról fax érkezett a kapitánysághoz, amelyben az ügyeletes r. törzsőrmester jelen állásfoglalás III. rész 7) pontjában hivatkozott jelentést küldték meg.

A tájékoztatás szerint az intézkedés ideje alatt a kerületi közrendvédelmi állomány 10M típusú gyakorló ruházatot, a bűnügyi állomány civil ruhát és jólláthatósági átvetőmellényt, a megerősítő erő pedig 10M típusú gyakorló ruházatot és CPE típusú testpáncélt viselt.

A rendőri felszólítás zárt folyosón történt, ezért kihangosításra nem volt szükség, az jól hallható volt, amit az intézkedésről készített kamerafelvétel is bizonyít.

A könnygáz-használat jogalapját a Szolgálati Szabályzat 42. § (8) bekezdésében foglaltak alapozták meg, amely szerint „a csapaterő alkalmazásával egyidejűleg, valamint tömegoszlatás során a tömeg oszlatására vagy zárt térben kialakult ellenállási góc felszámolására vegyi eszköz alkalmazható.” A könnygáz-használatot követően az intézkedés alá vont személyeket egyenként kísérték le a rabomobilhoz, majd a rendőrkapitányság épületének III. emeletén lévő fogdában helyezték el őket. Az intézkedést, ill. felszólítást a r.

százados az épület előtt, a r. főhadnagy pedig a VII. emeleten az Rtv. 20. § (1) bekezdésében foglaltak alapján kezdte meg. Az előállított személyeket tájékoztatták a panasztétel törvényadta lehetőségéről, illetve az előterjesztés határidejéről is.

A kapitányság fogdahelyisége 22 fő befogadására képes, cellánként 2 személyt helyeztek el. Levegőzési lehetőséget senki sem igényelt, így arra nem is került sor. Az ételmezésre vonatkozó tájékoztatás megtörtént, aminek lehetőségével többen éltek is. A kapitányság épületében az Országos Mentőszolgálat munkatársai – többek között cukorbetegség, szívbetegség, fejfájás, mellkasi fájdalom miatt – több intézkedés alá vont személyt is megvizsgáltak.

4) A Készenléti Rendőrség parancsnoka a 2012. augusztus 1-jén kelt tájékoztatásában az alábbiakról számolt be. 2012. július 15-én 9 órakor a Készenléti Rendőrség (a továbbiakban: KR) állományából egy bevetési csoportot, majd 9 óra 35 perckor a KR állományából egy újabb bevetési csoport irányítottak át a B. város, B. utcai épülethez, ahol a csoportok a VII. emelet 64. számú lakásban bíróság által elrendelt kilakoltatás foganatosításának rendőri biztosításában vettek részt. A bírósági végrehajtó tevékenységét a helyszínen a „Koppány Csoport” tagjai akadályozták, ezért vált szükségessé nagyobb létszámú rendőri erő helyszínre küldése. A kilakoltatással kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtása során a KR állományába tartozó rendőrök összesen egy személyt fogtak el, aki ellen a Kiskunfélegyházi Rendőrkapitányság adott ki körözést bűncselekmény elkövetése miatt (az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján); 22 személyt állítottak elő, akik az általuk elkövetett szabálysértést az abba hagyásra irányuló felszólítás után is folytatták (az Rtv. 33. § (2) bekezdés 1) pontja alapján); 23 személlyel szemben tettek szabálysértési feljelentést jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt (a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 216. § (1) bekezdése alapján); 7 esetben alkalmaztak bilincset (az Rtv. 48. § a), b) és c) pontja alapján); 2 esetben alkalmaztak testi kényszert (az Rtv. 47. §-a alapján) és 2 személyt igazoltattak (az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja alapján). A fentiekben felsorolt valamennyi intézkedést a B. város, B. utcai ingatlan VII. emelet 64. számú lakásban foganatosították két igazoltatás kivételével, azokat a BRFK egy másik kerületi rendőrkapitányságának épülete előtt hajtották végre. Az intézkedő rendőrök valamennyi előállított személlyel, továbbá a bűncselekmény elkövetése miatt körözött személlyel szemben is szabálysértési feljelentést tettek.

A kilakoltatást a helyszínen H. I. bírósági végrehajtó foganatosította. A KR helyszínre érkező állományának az eligazítást a r. százados tartotta meg. A konkrét feladatok végrehajtása során a helyszíni parancsnoki feladatokat egy r. főhadnagy, a BRFK kerületi rendőrkapitányságának alosztályvezetője hajtotta végre. Arra vonatkozóan, hogy a végrehajtó mikor és milyen formában kért segítséget a rendőrségtől a végrehajtás lefolytatásához, egyikük sem szolgáltatott információt a KR állománya részére. Az eredetileg közterületi járőrszolgálat ellátására tervezett bevetési csoportokat a BRFK kérésére irányították át a panaszolt helyszínre. A tájékoztatás szerint a rendőri jelentések alapján a helyszíni parancsnok eleget tett az Rtv. 20. §-ában foglalt azon kötelezettségnek, amely az intézkedés tényének és céljának közlését írja elő.

A KR állományából összesen 1+22 fő vett részt a feladatban. A VI. Bevetési Osztály állományából 1+10 fő, a XII. Bevetési Osztály állományából 11 fő, a Szállító Osztály állományából pedig 1 fő. A KR állományát egy r. főhadnagy (a jelzett időpontban még hadnagyi rendfokozata volt) vezette, akik a részükre meghatározott feladatokat a BRFK

kerületi rendőrkapitányságának alárendeltségében, a helyszíni parancsnok utasításainak megfelelően hajtották végre. A KR állományába tartozó rendőrök a feladat végrehajtása során sötétkék színű bevetési nadrágot, bevetési pólót, szolgálati bakancsot, illetve CPE típusú, ütés- és szúrásálló testvédő felszerelést viseltek.

A rendőri jelentések szerint a kilakoltatással kapcsolatos rendőri feladatok megkezdésekor a helyszíni parancsnok közölte az akkor még a lakás előtt a folyosón tartózkodó, a kilakoltatás végrehajtását akadályozni szándékozó személyekkel, hogy jogerős bírósági határozaton alapuló végrehajtás van folyamatban, és felszólította őket, hogy ezt tevékenységükkel ne akadályozzák. Figyelmeztette őket arra is, hogy amennyiben a rendőri felszólításnak nem tesznek eleget, szabálysértést követnek el. A rendőri jelentések szerint a felszólításokat többször megismételte. A kilakoltatást akadályozni szándékozó személyek a felszólítások alatt, mintegy vezényszóra, egyszerre hangosan kiabálni kezdtek. A felszólítások eredményeként négy személy, akik a rács külső oldalán tartózkodtak, elhagyta a helyszínt. A r. főhadnagy ezt követően is, a feladat végrehajtása során többször tájékoztatta a végrehajtást akadályozó személyeket, hogy cselekményükkel a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követik el, továbbá figyelmeztette őket arra, hogy amennyiben szabálysértő magatartásukkal nem hagynak fel, előállítják őket a BRFK kerületi rendőrkapitányságára. Amikor már a belülről eltorlaszolt bejárati ajtón próbáltak bejutni a rendőrök, többször, jól hallhatóan arra is felszólította a lakásban tartózkodó személyeket, hogy a torlasztól távolodjanak el, nehogy bárki megsérüljön. A helyszíni parancsnok a felszólításokhoz nem használt hangosító berendezést. A felszólítások tartalma, illetve az általa közölt tények mind a folyosón, mind a később a lakásban tartózkodók számára hallhatóak voltak, mivel a rendőri jelentések szerint a végrehajtást akadályozó személyek azokra hangos kiabálásokkal reagáltak.

A rendőri intézkedéseket a helyszíni parancsnok utasítására fogatosították. Személyi szabadságot korlátozó intézkedést azokkal szemben végeztek, akik a végrehajtást akadályozták, a rendőri felszólítás ellenére a helyszínt nem hagyták el, a rendőri intézkedésnek nem engedelmessé váltak. Ezzel szabálysértést követtek el, amit a felszólítások ellenére tovább folytattak. A helyszíni parancsnok a lakásban két személy esetében adott utasítást arra, hogy velük szemben ne kezdeményezzenek intézkedést, mivel ők a sajtó képviselőiként vannak jelen. A későbbiekben, a BRFK kerületi rendőrkapitányságának épülete előtt igazoltatott két személy esetében is a r. főhadnagy utasítására intézkedtek.

Az intézkedés alá vont személyek a feladat végrehajtása során a végrehajtás jogszerűségét megkérdőjelezték, arra hivatkozva, hogy az eljárás nem hatályos jogszabályokon alapul. Több esetben elmondták a rendőröknek, hogy ők is kerülhetnek bármikor ilyen helyzetbe, és felszólították őket, hogy érezzék át a kilakoltatott személy helyzetét. Véleményüknek arrogáns hangnemben, esetenként obszcén kifejezések használatával adtak hangot, folyamatosan szidalmazták a rendőröket. A rendőri intézkedések fogatosítását, annak módját akkor nem sérelmezték.

A könnygáz használatára közvetlenül a lakásba történő behatolás előtt került sor. A lakásban lévő személyek a bejárati ajtót bezárták, azt különböző bútorokkal és tárgyakkal eltorlaszolták, majd a rendőrök bejutásának megakadályozása érdekében a torlaszt testükkel megtámasztották. A bejárati ajtó zárszerkezetét a zárszakértő kiszerezte, ezt követően a rendőrök több esetben, pusztán testi erővel próbálták kinyitni az ajtót. Ez többszöri próbálkozásra sem sikerült, csupán résnyire tudták benyomni a bejárati ajtót, a résbe az erővágó ollót illesztették, annak érdekében, hogy a bent tartózkodók azt ne tudják ismételt

becsukni. A r. főhadnagy jól hallhatóan, többször felszólította a lakásban lévő személyeket, hogy távolodjanak el a bejárati ajtótól, illetve a torlasztól, ők azonban ennek nem tettek eleget. Ezzel egyrészt akadályozták a rendőrök lakásba történő bejutását, másrészt fennállt annak a veszélye, hogy amikor a rendőrök a bejárati ajtót testi erővel befeszítik, akkor a torlasznál lévő személyek megsérülhetnek. Ezen túlmenően az ajtó és a tok közé beillesztett erővágó ollókat a bent lévők különböző eszközök használatával próbálták eltávolítani annak érdekében, hogy újra be tudják csukni az ajtót. Ezek után döntött a helyszíni parancsnok a könnygáz alkalmazása mellett, amelyre a KR egyik járőrének adott utasítást. A járőr rendszeresített könnyfakasztó spray-t alkalmazott, a keletkezett résen fűjt be egy esetben, kis mennyiségben. A vegyi eszközt nem célzottan egy személlyel szemben alkalmazta, hanem a torlasznál lévő valamennyi személlyel szemben. A vegyi eszköz használata elérte célját, a torlasztól valamennyi bent lévő személy eltávolodott. A vegyi eszköz alkalmazására az Rtv. 49. § (1) bekezdés b) pontja, illetve a Szolgálati Szabályzat 42. § (8) bekezdése alapján került sor. A feladat végrehajtása során egy rendőr, egy alkalommal használt R 92 jelű egyéni könnyfakasztó spray-t. A könnyfakasztó spray használata előtt a rendőröknek nem volt lehetőségük felmérni, hogy pontosan kik tartózkodnak az érintett lakásban, illetve nem volt lehetőségük meggyőződni arról, hogy rossz egészségi állapotú személyek, vagy állapotos nők vannak-e a helyszínen, mivel a bejárati ajtó zárva volt, továbbá azt különböző berendezési tárgyakkal eltorlaszolták. A kilakoltatás megkezdésekor azonban a később a lakásban tartózkodó személyek még a folyosón voltak. Akkor az Rtv. 61. § (2) bekezdésében foglalt előírásra figyelemmel szemrevételezték az intézkedésnek aktívan ellenálló személyeket, akik között láthatóan terhes nő, vagy gyermekkorú személy nem volt. A vegyi eszköz alkalmazása illetve a rendőri intézkedések foganatosítása következtében egyik intézkedés alá vont személynek sem keletkezett sérülése.

A r. százados a kilakoltatással kapcsolatos feladatok egészségügyi biztosításának érdekében az Országos Mentőszolgálat munkatársait igényelte, akik egy mentő gépjárművel végig a helyszínen tartózkodtak. Az intézkedés alá vont személyeket tájékoztatták arról, hogy akinek sérülése van, vagy rosszul érzi magát, tőlük kérhet ellátást. Sérülése senkinek nem keletkezett, rosszul éltre egy személy panaszkodott, akit a helyszínen elláttak. Nem felel meg a valóságnak azon panaszosi állítás, hogy a könnygáz alkalmazását követően nem engedték ki őket az épületből, hanem a zárt folyosón kellett várakozniuk. A lakásba történő bejutást követően a bent lévő személyekkel szemben — két személy kivételével — intézkedést kezdeményeztek, akiket rendőri felügyelet mellett az utcára vezettek, az adatok rögzítése és ellenőrzése már ott történt meg.

Az intézkedés alá vont személyeket a BRFK kerületi rendőrkapitányságának épületébe állították elő, ahol a fogdaőri szolgálatot ellátó rendőröknek az előírásoknak megfelelően, sérülés és panaszmentesen átadták. A KR állományába tartozó rendőrök a továbbiakban sem őrzési, sem az intézkedés alá vont személyekkel kapcsolatos más jellegű feladatot nem láttak el.

5) A KR r. főhadnagy (az események idején még r. hadnagy) rendfokozatú alosztályvezetőjét – 2012. június 15-én kelt jelentése szerint – a panaszolt napon 9 óra 35 perckor utasította a KR Központi Ügyeletének vezetője, hogy a Hungária-634 hívónévvel ellátott bevetési csoportot vonja össze, és a csoporttal közösen vonuljon a B. város, B. utcai ingatlan elé, ahol a BRFK kerületi rendőrkapitányságának beosztottjai bírósági kilakoltatás végrehajtásához nyújtanak rendőri segítséget. Hozzáfűzte, hogy a helyszínen tartózkodik a Hungária-1212 hívónévvel ellátott bevetési csoport 11 fővel, de további erőkre van szükség a végrehajtás biztonságos lefolytatásához. Egyben utasította, hogy a bevetési csoportok tevékenységét

vezesse és koordinálja. A r. hadnagy a bevetési csoporttal 9 óra 55 perckor indult útba, és 10 óra 15 perckor érkezett a helyszínre, ahol felvette a kapcsolatot a r. századossal, aki megtartotta az eligazítást az állománynak. Az eligazítást követően a r. főhadnagy vezetésével, a bevetési csoportokkal közösen, 10 óra 25 perckor megkezdték a feladat végrehajtását.

A lépcsőház főbejáratához a Hungária-1212-es bevetési csoport indult és megkísérelte az épületbe való bejutást. A lépcsőház főbejáratnál a Koppány csoport egy tagja próbálta megakadályozni a lépcsőházba való bejutást oly módon, hogy elállta a rendőrök útját. A bevetési csoport tagjai igazoltatták, majd miután többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó félreállni, a r. főhadnagy utasítására előállították a BRFK kerületi rendőrkapitányságára szabálysértés tovább folytatása miatt. Az intézkedést követően a bevetési csoport megkísérelt bejutni az épületbe, a Koppány csoport tagjai azonban tartották a bejárat ajtót testi erővel, majd – miután a bevetési csoport tagjai az ajtót benyomták – lifttel felmenekültek a 7. emeletre. A Hungária-634-es bevetési csoport a hátsó bejárathoz indult, amely láncal le volt zárva, az ajtót kifeszítették és erővágóval elvágták a láncot, majd behatoltak az épületbe.

Az épületbe való bejutást követően a rendőrök felgyalogoltak a 7. emeletre, ahol egy üvegajtó vezetett a zárt folyosóra. A bírói végrehajtó által felkért zárszakértő 10 óra 30 perckor megkezdte az ajtó zárjának eltávolítását. A zár eltávolítását követően sem nyílt ki az ajtó, ezért a bevetési csoport tagjai testi erővel megpróbálták kifeszíteni. Miután ez nem vezetett eredményre, a zárszakértő megvizsgálta az ajtót és megállapította, hogy az ajtó egy kötéllel van megkötve, ami akadályozza az ajtó nyitását. Ezért eltávolította a zsanértartó csapokat, ami által az ajtót leemelhetővé vált a tokról. A folyosóra lépve a r. hadnagy azt tapasztalta, hogy a Koppány csoport hét tagja a folyosón lévő rács előtt tartózkodik, és összekapaszkodva, illetve a rácsra lánccal próbálják megakadályozni a bírói végrehajtást, illetve a rendőri intézkedést. Cselekményük nyomatékaként különböző szidalmakat intéztek a bevetési csoportok felé. A rács mögötti folyosó részen további 15-20 fő tartózkodott, akik szintén a Koppány csoport tagjai, valamint a lakás tulajdonosa és annak felnőtt korú gyermeke voltak. Ők szintén szidalmazták az intézkedő rendőröket, és kétségbe vonták a végrehajtás jogszerűségét. A folyosón tartózkodó személyeket egy másik, szintén a helyszínen tartózkodó r. főhadnagy r. főhadnagy három alkalommal felszólította „A törvény nevében!” szavak előre bocsátásával, nevének, beosztási helyének és jelvéyszámának közlésével, hogy a helyszínt hagyják el, mert a bírói végrehajtást akadályozzák. Figyelmeztette őket továbbá arra, hogy amennyiben nem tesznek eleget a felszólításnak, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés tovább folytatása miatt előállítják őket a BRFK kerületi rendőrkapitányságára. A rendőri felszólítást követően 3 személy önként ellépett a rácsról, és a felszólításnak eleget téve elhagyták a helyszínt. Ezt követően a további négy személy eltávolítására és előállítására a r. főhadnagy adott utasítást 10 óra 40 perckor. Miután egy r. törzsőrmester a láncokat erővágó segítségével eltávolította, a személyek továbbra is egymásba, illetve a rácsra kapaszkodtak. A rácsról két személy eltávolítása során az intézkedő rendőrök testi kényszerrel, valamint bilincset alkalmaztak a tanult elvezető fogások és bilincselési technikák alkalmazásával, majd a BRFK kerületi rendőrkapitánysága által biztosított előállító gépjárműben helyezték el őket. A testi kényszer és a bilincs alkalmazása során sérülés nem keletkezett, orvosi ellátásra nem volt szükség. A rácsról eltávolított további két személy előállításához nem volt szükség kényszerítő eszköz alkalmazására.

Az előállítások foganatosításának ideje alatt a rács mögötti részen tartózkodó személyek behúzódtak a 64. számú lakásba és az ajtót bezárták. Ezt követően a zárszakértő a rács zárját kinyitotta, majd a 64. számú lakás ajtózárait is kiszerezte. A lakásból kiszűrődő hangokból

arra lehetett következtetni, hogy a bent lévők az ajtón való behatolást különböző nehéz tárgyakkal kívánják megakadályozni. A lakásban tartózkodó személyeket a r. főhadnagy ismételten felszólította, hogy ne akadályozzák a bírói végrehajtást, és a rendőri intézkedésnek eleget téve nyissák ki az ajtót. Miután a lakásban tartózkodó személyek a felszólításnak nem tettek eleget, a Hungária-634-es bevetési csoport tagjait a r. főhadnagy 11 óra 14 perckor utasította, hogy testi erővel próbálják meg az ajtót benyomni, amit részben sikerült megvalósítani. Az ajtó és az ajtótok közötti részbe az intézkedő rendőrök erővágókat helyeztek be, amiket a bent tartózkodók igyekeztek különböző tárgyakkal kimozdítani. A r. főhadnagy ismételten felszólította őket, és hozzátette, hogy saját testi épségük érdekében távolodjanak el a bejárattól. A lakásban tartózkodók felszólításnak továbbra sem tettek eleget, folyamatosan próbálták az erővágókat a résből eltávolítani. A tapasztalt folyamatos és intenzív ellenállás miatt a r. főhadnagy 11 óra 18 perckor utasított egy r. őrmestert, hogy a résen keresztül a járőrfelszerelését képező R92 típusú könnygázspray-t alkalmazzon. A könnygázspray alkalmazását követően a bevetési csoportok behatoltak a lakásba, és a r. főhadnagy utasítása alapján a benn tartózkodó személyeket előállították a BRFK kerületi rendőrkapitányságára. Az előállítást megelőzően a lakásban tartózkodó személyeket a helyszínen lévő mentőorvos megvizsgálta és megállapította, hogy további ellátásra nem szorulnak. A r. főhadnagy a helyszínt a bevetési csoportokkal együtt 12 óra 10 perckor elhagyta, majd a BRFK kerületi rendőrkapitányságára vonult az írásos tevékenységek végrehajtása végett. A kapitányság bejáratához a r. százados utasítása alapján a bevetési csoportok járőr párosait állította, mert az épület előtti területen a Koppány csoport szimpatizánsai jelentek meg. E feladat végrehajtása során a r. főhadnagy utasított két r. őrmestert, hogy az összegyűlt tömegben lévő, általa megjelölt személyeket igazoltassák személyazonosságuk megállapítása végett, és adataikat igazoltató lapon rögzítsék. A rendőrök az utasításnak eleget tettek, majd az intézkedést követően jelentést készítettek. A r. főhadnagy az írásos tevékenység befejezését követően 21 óra 45 perckor távozott a rendőrkapitányságról. Felszerelés és létszámenlőrzést követően a bevetési csoportokkal együtt a KR központi objektumába vonultak, ahová 22 óra 10 perckor érkeztek meg.

6) B. r. főhadnagy 2012. július 26-án kelt kiegészítő jelentésének részletes ismertetésétől a Testület eltekint, annak csak a fentiekől eltérő, azt kiegészítő részeit részleteni.

A vegyi eszköz alkalmazásának jogalapjaként a r. főhadnagy az Rtv. 49. § (2) bekezdését, a Szolgálati Szabályzat 42. § (1) bekezdését („A rendőr vegyi eszközt, elektromos sokkoló eszközt, rendőrbotot, kardlapot, valamint más eszközt saját elhatározásából vagy szolgálati előljárója parancsára használhat.”) valamint a 42. § (8) bekezdését („A csapaterő alkalmazásával egyidejűleg, valamint tömegoszlatás során a tömeg oszlatására vagy zárt térben kialakult ellenállási góc felszámolására vegyi eszköz alkalmazható.”) jelölte meg. A jelentés szerint a végrehajtó állomány egy tagja alkalmazott vegyi eszközt, amely során a járőr felszerelését képező R92 típusú könnygázspray-t használta egy rövid ideig, kb. 1 másodpercig.

A vegyi eszköz alkalmazását követően az intézkedő rendőrök behatoltak a lakásba, ahonnan az intézkedés alá vont személyeket azonnal, folyamatosan, a házban lévő liftek személyszállítási kapacitását figyelembe véve, az épület elé kísérték és az ott álló előállító gépjárművekben helyezték el, majd a BRFK kerületi rendőrkapitányságára szállították. Az intézkedés alá vont személyek személyi adatainak rögzítésére az épület előtt, az utcán történt meg.

Az előállított személyeket sérülés és panaszmentesen adták át a BRFK kerületi rendőrkapitánysága fogdaszolgálatának, ahol a befogadást követően rendőrségi fogdáknak helyezték el őket. Meghallgatásukat a történetekkel kapcsolatban a BRFK kerületi rendőrkapitányságának beosztottjai folytatták le.

7) A könnygáz spray-t alkalmazó r. őrmester 2012. június 15-én kelt jelentése a fentiekhez képest a panaszügy szempontjából releváns, új információt nem tartalmaz, ezért annak ismertetésétől a Testület eltekint.

8) A rendőrkapitányságon 2012. június 15-én kelt parancsnoki kivizsgálás szerint a vegyi eszköz alkalmazása az Rtv. 49. § (2) bekezdése, valamint a Szolgálati Szabályzat 42 § (1) bekezdése alapján jogszerű volt. A kényszerítő eszköz megválasztása és alkalmazásának módja szakszerű, arányos volt, sérülést nem okozott, így összhangban volt az Rtv. 15. § (2) bekezdésében foglaltakkal. A kényszerítő eszköz alkalmazása az eset összes körülményeire figyelemmel indokolt volt, az alkalmazás során anyagi kár nem keletkezett.

9) Az előállítás végrehatásáról szóló jelentés szerint a panaszost 2012. június 15-én 10 óra 42 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták, és az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának első és második fordulata alapján előállították. A panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert és 10 óra 42 perctől 12 óra 44 percig az Rtv. 48. § b) és d) pontjai alapján – támadás megakadályozása és ellenszegülés megtörése érdekében – bilincset alkalmaztak. A panaszos az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta, illetve részére az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót, valamint az előállítás időtartamáról szóló igazolást kiadták.

A jelentés szerint a Készenléti Rendőrség intézkedő rendőrei 2012. június 15-én 9 órától B. városban, a B. utcai ingatlannál megtartott kilakoltatáson vettek részt. A helyszínre 9 órakor érkeztek, ahol a BRFK kerületi rendőrkapitányságának kapitányságvezető helyettese tartott eligazítást. Elmondta, hogy a panaszolt napon H. I. végrehajtói okirat alapján kilakoltatást kíván végezni, amelynek végrehajtásához rendőri segítségét kérte, mert a helyszínen egy kb. 20-25 főből álló, magukat Koppány csoportnak nevező társaság szeretné azt megakadályozni. A hetedik emeletre a Készenléti Rendőrség 2 bevetési csoportja (a Hungária 634-es, valamint a Hungária 1212-es) gyalogosan ment fel. Az lépcsőházból a folyosóra vezető fémkeretes üveges bejárati ajtót a csoportok zárva találták, amit 10 óra 30 perckor H. G. zárszakértő nyitott ki. A zárszakértő elmondta, hogy a bejárati ajtót nem a zár tartja csukott állapotban, hanem az belülről egy kötéllel van megkötve, ami akadályozza az ajtó kinyitását. Ezt követően az ajtó zsanérjában lévő fém csatokat eltávolította, amitől az ajtó kinyílt. A rendőrök a folyosóra lépve hét személyt – feltehetően a Koppány csoport tagjait – találtak egy rács előtt állva, akik gátolni szándékoztak a végrehajtást, valamint a rendőri intézkedést. Erre abból következtek a rendőrök, hogy a fenti személyek a rács előtt összekapaszkodtak, közülük két személy a rácshoz volt láncolva, és a helyszínen tartózkodó rendőröknek a „hazaáruló-hazaáruló” szavakat skandálták.

A csoport tagjait 10 óra 41 perckor M. B. r. főhadnagy háromszor felszólította: „Jelvényszámom [...], felszólítom Önöket, hogy a törvény nevében hagyják el a helyszínt, mivel a bírósági végrehajtást akadályozzák! Amennyiben nem hagyják el a helyszínt, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt elő lesznek állítva.” A rendőri felszólításra négy

személy a folyosó előtti rácsot elhagyta. Ezt követően a zárt rácson kívül három személy tartózkodott, közülük ketten fém láncsal a rácshoz kötötték magukat, a harmadik személy pedig a többiekbe kapaszkodott. A rács előtt tartózkodó személyeket a rács túoldaláról több személy a kezével tartotta annak érdekében, hogy őket ne lehessen eltávolítani onnan. A r. főhadnagy utasítására a rendőrök megkezdték a három személy előállítását, mivel ők jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követték el. A panaszos volt az egyik személy, aki a rácshoz láncolta magát, őt erővágó segítségével, testi kényszer alkalmazásával (a panaszos a rendőri intézkedésnek aktívan ellenállt, kapálózott, belekapaszkodott a többi ott lévő személybe) és kezei hátra csavarásával a rácstól eltávolították, majd 10 óra 44 perckor kezét hátra helyzetben megbilincsték, és az épület előtt parkoló szolgálati gépjárműhöz lekísérték. A panaszost 12 óra 33 perckor a BRFK kerületi rendőrkapitányságára előállították, a bilincset 12 óra 44 perckor távolították el róla. A panaszost 13 óra 35 perckor sérülés- és panaszmentesen a fogdán elhelyezték. A panaszos a körözési rendszerben nem szerepelt.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszossal szembeni intézkedések jogszerűek, szakszerűek és arányosak voltak.

10) A Nyilatkozat elnevezésű – a panaszos aláírásával 13 óra 28 perckor ellátott – dokumentum tanúsága szerint a panaszos hozzátartozó kiértesítését, valamint élelmiszercsomag kiadását nem kérte. Folyamatos kezelést és orvosi felügyeletet igénylő, valamint fertőző betegsége az előállítás idején nem volt.

11) Az előállítás meghosszabbításáról szóló végzés szerint a panaszos előállításának idejét 4 órával meghosszabbították. Az indoklás szerint a meghosszabbításra azért volt szükség, mert az előállítás 8 órás időtartama a szükséges eljárási cselekmények végrehajtására nem volt elegendő. A panaszos a végzés egy példányának átvételét aláírásával ismerte el.

12) A panaszos meghallgatásáról felvett jegyzőkönyv szerint a panaszos a szabálysértéssel kapcsolatban nem nyilatkozott, az előállítással szemben azonban panasszal élt. (A panasz eljárás felfüggesztéséről szóló végzést a rendőrség szintén megküldte, annak részletes ismertetésétől azonban a Testület eltekint.) A meghallgatás 22 óra 18 perctől 22 óra 30 percig tartott.

13) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint a panaszos előállítása 2012. június 15-én 10 óra 42 perctől 22 óra 40 percig tartott. Az előállítás időtartama alatt a panaszosnak sérülése, panasza nem keletkezett. A panaszos az igazolást aláírásával ellátta.

14) A 2012. június 15. napon előállított személyekről készített kimutatás szerint a panaszos jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatti előállítása 10 óra 42 perctől 22 óra 47 percig tartott.

15) A fogdakönyv tanúsága szerint a panaszos fogvatartásának kezdete 2012. június 15-én 11 óra 42 perc, szabadon bocsátása 22 óra 40 perc. A panaszos élelmezést nem kért.

Ugyanez szerepel az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személyről kitöltött, „Nyomtatvány” elnevezésű iraton is.

16) A letéti tárgyakról felvett, és a panaszos által is aláírt jegyzőkönyv szerint a panaszostól 2012. június 15-én 13 óra 35 perckor az alábbi tárgyakat vették letétbe: személyazonosító igazolvány, lakcím kártya, 12 300 Ft, egy aranyrakás lánc medállal, egy Alcatel típusú telefon SIM kártyával, egy nadrágszíj, és egy pár cipőfüző. (A jegyzőkönyvön látható még egy olvashatatlan tétel.)

17) A Testület rendelkezésére állt továbbá a Cs. És Sz. Végrehajtói Iroda 2012. június 4-én kelt levele, amelyben tájékoztatja a végrehajtási eljárás résztvevőit és az árverési vevőt, hogy a B. város, B. utcában található 2012. április 3. napján árverésen értékesített ingatlant 2012. június 15-én 9 órakor adja át az árverési vevőnek.

A levélben foglalt tájékoztatás szerint az adós köteles az ingatlant a fenti határidőig ingóságaitól kiürített állapotban az árverési vevő rendelkezésére bocsátani. A bírósági végrehajtó az eljárást a Vht. 154. §-ának (1) bekezdése szerint a Vht. 182. §-ának alkalmazásával fogatosítja.

18) A Gy. V. r. őrmester által készített rendőrségi videofelvétel az intézkedést szinte elejétől a végéig dokumentálja. A felvétel első néhány percében a kép sötét, azonban hallható, ahogy egy aktivista a rendőrség munkáját bírálja, és arról próbálja őket meggyőzni, hogy eljárásuk jogszerűtlen. Eközben a rendőrök különböző szerszámokkal feltehetően egy ajtón próbálnak bejutni.

10 óra 39 perckor már látható, ahogy az egyik intézkedő rendőr az emeleti folyosó bejáratánál lévő – a Koppány csoport tagjai által belülről bezárt és elállt – fémkeretes üvegajtó külső oldalán az alábbi felszólítást adja: „... az ablakot be fogjuk törni, be fogjuk törni az ablakot, ismételten felszólítok mindenkit, hogy álljon el az ajtótól a saját testi épsége védelme érdekében! Aki ott marad, a saját felelősségére marad ott”. Az ellenállók a felszólításra nem távoznak az ajtótól, látható, ahogy egy „Koppány csoport” feliratú, piros-fehér csíkos pajzsot továbbra is az üvegnek nyomnak. 10 óra 41 perckor a rendőrök az ajtót leemelik a tokról, amire egy férfi, aki eddig két kézzel támasztotta belülről az ajtót, azt mondja: „Jó napot kívánok! Jól nyomták!...”

Az ellenállók ekkor a rendőröknek utat biztosítva félreállnak. A folyosón nagy a hangzavar, többek között a „... Hazaárulók! Hazaárulók! Hazaárulók vagytok!” skandálás hallható. A rendőrök egy fém rácsos ajtóhoz értek, amelynek külső és belső oldalán egyaránt aktivisták állnak. Ezt követően az alábbi, jól hallható rendőri felszólítás hangzik el: „M. B. r. főhadnagy vagyok a kerületi kapitányságról, a jelvéyszámom [...]. Önök bírósági végrehajtást akadályoznak, ami jogszerű.” A felszólítás ezt követően nehezen érthető, mert az ellenállók a „Semmik vagytok, hej! Semmik vagytok, hej! Semmik vagytok, hej!” rigmus skandalásába kezdenek. Eközben hallható, hogy a r. főhadnagy ismételten felszólítja az ellenállókat „a törvény nevében”, hogy amennyiben a jogsértő cselekménnyel nem hagynak fel, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt előállítják őket a kerületi rendőrkapitányságra. Ezt követően egy utolsó felszólítás is elhangzik, majd – mivel a jelenlévők az intézkedést akadályozó magatartásukkal továbbra sem hagynak fel – a r. főhadnagy utasítást ad kollégáinak az intézkedések megkezdésére. Az egyik aktivista gúnyosan így szól: „Legyen szíves, mondja el még egyszer, mert nem hallottam.” A rendőrök ezt követően – 10 óra 44 perckor – megkezdik a rácson kívül álló személyek intézkedés alá vonását, illetve a láncal a rácshoz láncolt személyek – köztük a panaszos – rácsból való eltávolítását erővágóval. Eközben hangzavar van, a Koppány csoport tagjai a rendőrököt sértő megjegyzéseket

kiabálnak: „... kilakoltatod az anyádat, azt lakoltasd ki!”, „Mennyit kapsz ezért?” „Gyilkosok!” „Te rohadék, te mocskos!” stb. A rácson kívül álló személyeket – testi kényszer és bilincs alkalmazását követően – a rendőrök ezután a földszintre kísérik. Az egyik intézkedés alá vont férfi kéri övtáskáját, amiben az iratai vannak, a rendőr ígéretet tesz neki arra, hogy utána viszi. Az intézkedés alá vontakat a rabszállítóba ültetik. 11 órakor a zárszakértő megkezdi a rácsos ajtó zárjának eltávolítását, a rács belső oldalától a Koppány csoport tagjai ekkor már eltávolodnak, halkabban, de továbbra is a rendőrök személyét, illetve eljárásuk jogszerűségét érintő megjegyzéseket tesznek, majd bezárkóznak a lakásba.

A rendőrök 11 óra 3 perckor jutnak be a rácson keresztül a lakás előtti folyosószakaszra, ahol csak néhány – az intézkedést nem akadályozó – személy áll, ketten közülük videofelvételt készítenek. A zárszakértő ezt követően az érintett ajtó zárának eltávolítását kezdi meg, hallható, ahogy az egyik rendőr ezalatt megjegyzi, hogy az ajtó el van torlaszolva. A zár eltávolításával 11 óra 11 perckor végez, az ajtó azonban annak belső eltorlaszolása miatt nem nyílik. A rendőrök 11 óra 12 perckor azt kívülről megpróbálják többször, együttes erővel belökní. Miután ez a kísérlet sikertelennek bizonyul, az ajtó és a tok között keletkező rést erővágókkal próbálják kitámasztani. Az erővágót belülről valaki próbálja kiütni, mire az egyik rendőr arra kéri: „... Menjén onnan el, meg fog sérülni a keze!” Később bentről valaki azt kiabálja: „Fújd ki a szemem!”, amire a háttérből az a megjegyzés hallható, hogy „Az lesz.” A felvételen nem látható a 11 óra 17 perc 58 mp és 18 perc 42 mp közötti rész, amikor a könnygáz alkalmazása történik.

A könnygáz bevetését követően a lakásból kiabálás hallható, az ellenállás megszűnik, a rendőrök néhány erősebb lökessel az ajtó belső oldalán feltorlaszolt bútorokat már el tudják lökni, és 11 óra 19 perckor bejutnak a lakásba. Az ellenállók ekkor már a nyitott ablakoknál állnak, valaki közülük mentőért kiált. A rendőrök ezt követően megkezdik a lakásban tartózkodó személyek intézkedés alá vonását, és – néhány esetben bilincs alkalmazását követően (például 11 óra 20 perckor) – a rabszállítóhoz kísérik őket. 11 óra 22 perckor néhány aktivista már láthatólag a rabszállítóban foglal helyet. Az igazoltatásokra már a rabszállítóban kerül sor, ahol a rendőrök az Rtv. 20. §-ban foglaltaknak eleget téve bemutatkozás és azonosító számuk közzlése után, ruházat-átvizsgálást végeznek. A felvételen ezt követően az egyes panaszosokkal szemben, a rabszállítóban foganatosított intézkedések láthatóak. A gépjármű 11 óra 25 perckor indul el a helyszínről.

19) B. Z. r. törzsőrmester szintén rögzítette az intézkedést, a felvételen a jelen állásfoglalás I. rész 17) pontjában leírtak láthatóak más szemszögből, ezért a Testület a felvételnek csak a fentieket kiegészítő részeit ismerteti.

A felvétel elején a rendőrök, a helyettes bírósági végrehajtó, valamint a kilakoltatást feltehetően megakadályozni kívánó személyek egy csoportja látható az épület földszinti bejáratánál. A jelenlévők egy része a Koppány csoport tagja, többen a szervezet pajzsát tartják a kezükben. A bírósági végrehajtó arra kéri a jelenlévőket, hogy hagyják el a helyszínt, és figyelmezteti őket, amennyiben kérésének nem tesznek eleget, kényszerintézkedést fog kérni velük szemben. A következő percekben a jelenlévők a bírósági végrehajtó eljárásának jogszerűségét igyekeznek kétségbe vonni, a végrehajtást elrendelő bírósági végzést követelik. A rendőrök a kapucsengőn próbálják – feltehetően – a lakás tulajdonosával a kapcsolatot felvenni, illetve bejutni az ajtón. A Koppány csoport tagjai eközben a folyosóra bemenve, a bejárati ajtó belső oldalát nyomják, megakadályozva ezzel a rendőrök bejutását – akik megkezdik egy, az ajtón kívül álló férfi előállítását, aki rendőri felszólításra nem távozott. A rendőrök ezt követően gyalog mennek fel a hetedik emeletre.

A felvételen látható a panaszossal szemben, a rabszállítóban fogatosított intézkedés. Az eljáró rendőr nyilatkoztatja, hogy van-e sérülése, amire a panaszos nemmel felel. A rendőr ezután elmondja, hogy ruházat-átvizsgálást fog végezni, és megkérdezi a panaszost, van-e nála szűrő-, vágó eszköz, illetve közbiztosságra különösen veszélyes eszköz. A panaszos erre a kérdésre is nemleges választ ad. A panaszos elmondja, hogy személyazonosító igazolványa és lakcímkártyája a bal oldalzsebében van, amit – mivel a panaszos kezén bilincs van – a rendőr vesz elő. A panaszos egy másik, az intézkedésben részt vevő rendőr kérésére megmondja a nevét. A ruházat-átvizsgálást a panaszossal azonos nemű rendőr végzi, aki a panaszos zsebeit kipakolja, értéktárgyait átvizsgálja, majd – miután a panaszos mobiltelefonját kikapcsolta – értékeit, a személyazonosító igazolvány kivételével, visszapakolja a zsebeibe. A rendőr mindvégig udvarias hangnemben, nyugodtan beszél a panaszossal, aki ugyanígy jár el.

A vegyi eszköz alkalmazása a r. törzsőrmester felvételén sem látható, mert a 11 óra 15 perc és 18 perc között történeteket nem rögzítette. A felvételen látható, hogy amikor a rendőrök belépnek, a lakás egy ablaka már törött állapotban van. A lakásban tartózkodók igazoltatását már az épület előtt, illetve a szolgálati járműveknél végzik a rendőrök, az intézkedés alá vontakon nem látható bilincs.

20) Az interneten számos felvétel felelhető az intézkedésről. Tekintettel arra, hogy a Testület által a következőkben ismertetett, három részes felvétel több óra hosszúságú, a Testület csak a rendőri intézkedés vizsgálatára szempontjából releváns, fentebb nem részletezett pontokat ismertet. A [...] ⁴linken található felvételen látható, hogy a Koppány csoport tagjai a B. utcai ingatlan bejárata előtt egy több tíz méter hosszú nemzeti színű zászlót feszítenek ki, így várják a rendőrök érkezését. Megbeszélnek, hogyan oszlanak majd csoportokra: ki marad a földszinten, ki megy a hetedik emeleten a rácsos ajtó belső, ill. külső oldalára, ki marad a lakásban, illetve hogyan láncolják majd magukat a rácshoz, majd a megbeszélteknek megfelelően elrendeződnek. Ezt követően a hetedik emeleten történeteket láthatjuk, hosszú várakozás következik, miközben sorra érkeznek az emberek.

A felvétel folytatása a [...] ⁵linken érhető el. A filmen látható, ahogy egyes önként jelentkező személyeket az aktivisták a folyosón a rácshoz láncolnak, a rács külső, illetve belső részén álló személyek egymásba kapaszkodnak, az ajtót teljesen elzárják. Ezt követően a rács belső oldaláról figyelhetjük az eseményeket, amelyeket a rendőrségi felvétel is rögzített. A rendőri felszólítás hallható, de az aktivisták hangos és folyamatos kiabálásától nehezen érthető. A rendőri intézkedés megkezdését követően az aktivisták többsége a lakásba megy. Egyikük „Készülj a barikádra!” felszólítását követően különböző bútorokat és egyéb nagyméretű tárgyakat hordanak a bejárati ajtó elé. Egy aktivista felkiált: „Gyertek, fűdjék a zárat!”, majd társai is bejönnek a lakásba, az ajtót bezárják, és a korábban odahordott tárgyakkal eltorlaszolják a bejáratot, a barikádát egészen az ajtóval szemközi falig építik ki. Amikor a zárszakértő a zár kiszerezését befejezi, és a rendőrök megkísérelnek az ajtó belökését, több aktivista a barikád tetejére ugrik és támasztja az ajtót. Az behatoló erővágót az aktivisták egy partvissal, valamint egy mankóval próbálják kiszorítani az ajtó és a tok között keletkezett résből. Miután a kísérlet sikertelennek bizonyul, láncokkal és egy vasaló állvánnyal próbálják megakadályozni a rendőrök bejutását. Feltehetőleg ezt követően vetik be a rendőrök a könnygázt, amit a résen keresztül fújnak be a lakásba, a felvételen azonban a fújás, illetve annak hossza nem látható, illetve hallható. A könnygáz alkalmazását követően az aktivisták

⁴ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos azonosíthatóvá válását megelőzendő, a linket töröltük.

⁵ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos azonosíthatóvá válását megelőzendő, a linket töröltük.

azonnal leugranak a barikádról, illetve elmenekülnek onnan, a rendőrök pedig – az ellenállás gyengülését kihasználva – egyre nagyobb erővel tolják be az ajtót, míg végül leemelik azt, és bejutnak a lakásba. A rendőrök bejutását követően az aktivisták önként elhagyják a lakást, többen a háttérben rosszulre panaszkodnak. Egy intézkedő rendőr kéri, hogy azok a személyek, akik sajtóigazolvánnyal rendelkeznek, lépjenek ki, és tájékoztatja a jelenlévőket, hogy azokat, akik nem a sajtó képviselőiben vannak a lakásban, előállítják.

A három részes felvétel befejező része a [...]⁶linken érhető el, és az intézkedést követően, az épület előtt álló, nézelődő személyek várakozása, valamint a tűzoltók távozása látható rajta. A felvételen rendőri intézkedés, illetve annak megítélése szempontjából releváns körülmény nem látható.

IV.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) IV. cikkében biztosított személyes szabadsághoz való jogát, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát – az alábbiak szerint.

1) A panaszos beadványában a rendőri intézkedés jogszerűségét egészében vitatta. A panaszos azért érezte feladatának, hogy tiltakozzon a kilakoltatás ellen, mert a végrehajtónak nem volt „jogerős végzése a kilakoltatásról”, és erre tekintettel a rendőrségek nem volt joga eleget tenni a végrehajtó utasításainak.

A panaszos sérelme kapcsán a Testület utal rá, hogy az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Ezen rendelkezések értelmében tehát a Testület nem jogosult értékelni a végrehajtási eljárás és a végrehajtó magatartásának jogszerűségét - vizsgálatát kizárólag végrehajtási eljárásban közreműködő rendőrökre, és az általuk foganatosított intézkedésekre nézve folytathatja le.

⁶ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos azonosíthatóvá válását megelőzendő, a linket töröltük.

A rendőrség bírósági végrehajtási eljárásban való közreműködéséről az Rtv. 39. §-a rendelkezik. A jogszabályhely értelmében a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve – egyéb esetek mellett – végrehajtási eljárás lefolytatása céljából, ha az abban való közreműködés – jogszabály alapján – a rendőrség számára kötelező. A végrehajtási eljárásban a rendőr kirendelésének törvényességéért a végrehajtást elrendelő szerv vezetője a felelős. A birtokos távollétében történt behatolást követően – a végrehajtási eljárásban való közreműködés kivételével – a rendőrség köteles a birtokost tájékoztatni, és a vagyonvédelem érdekében szükséges intézkedést megtenni.

A Szolgálati Szabályzat 37. §-a az Rtv. rendelkezéseit az alábbiak szerint egészíti ki. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv az állami és a helyi önkormányzati szervek által foganatosított végrehajtási eljárásban részt vevő személyek biztonsága megóvásához segítséget nyújt, valamint a végrehajtási eljárásban alkalmazható helyszíni kényszercselekményeknek való ellenszegülést megszünteti, továbbá – ha a végrehajtási kényszercselekményre feljogosított az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv közreműködését kéri – végrehajtja a bíróság intézkedésében meghatározott adós személye elleni kényszercselekményt. A rendőrt az erre irányuló kérelem alapján az illetékes rendőrkapitányság vezetője rendeli ki, sürgős esetben a végrehajtási cselekményt foganatosító szóbeli kérésére is. A rendőr a végrehajtás helyszínén a közreműködést kérő intézkedése alapján működik közre.

Sürgős kirendelés esetén a rendőrkapitányság vezetője legalább kétfős járőrt vezényel ki, amelynek vezetőjét a parancsnoki állományból jelöli ki. A rendőr végrehajtási cselekményeket nem végezhet, a végrehajtót kizárólagosan megillető kényszercselekményt nem foganatosíthat, rakodási, szállítási munkában nem vehet részt. A rendőr az Rtv.-ben megállapított kényszerítő eszközök megfelelő alkalmazása mellett gondoskodik arról, hogy az illetéktelen személyeket távol tartsa a végrehajtás helyszínétől. A rendőr szolgálati elöljárója köteles gondoskodni erősítésről, ha a feladat teljesítése nehézségekbe ütközik.

A Vht. alapvető rendelkezései között, az 5. §-ban az alábbiakat rögzíti. A bírósági végrehajtás során állami kényszerrel is el kell érní, hogy a pénzfizetésre, illetőleg az egyéb magatartásra kötelezett teljesítse a kötelezettségét. Az állami kényszer – a törvény keretei között – elsősorban az adós vagyoni jogait korlátozhatja, kivételesen az adós személyiségi jogait is érintheti. Az adós személye elleni kényszercselekményt – a bíróság, illetőleg a bírósági végrehajtó (a továbbiakban: végrehajtó) intézkedése alapján – a rendőrség végzi el. A rendőrség jogosult és köteles mindazokat a kényszerítő intézkedéseket megtenni és kényszerítő eszközöket alkalmazni, amelyek a rendőrségről szóló jogszabályok szerint megtehetőek, illetőleg alkalmazhatóak, és az adott esetben a végrehajtás eredményes befejezéséhez szükségesek.” A 45. § értelmében továbbá: „Ellenszegülés esetén a végrehajtó közvetlenül a legközelebbi helyi rendőri szervhez fordul, amely köteles a végrehajtási eljárásban haladéktalanul közreműködni az ellenszegülés megszüntetése végett. A végrehajtó a rendőrség közreműködését feltünteti a végrehajtási cselekményről készült jegyzőkönyvben.”

A BRFK kerületi rendőrkapitányságának vezetője a Testületet arról tájékoztatta, hogy az intézkedést megelőző napon átirat érkezett a kapitánysághoz a Cs. és Sz. Végrehajtói Irodától, amelyben közölték, hogy a B. város, B. utcában található ingatlant 2012. június 15-én 9 órakor átadják az árverési vevőnek. A rendelkezésre álló dokumentumok szerint a végrehajtó a helyszínen rendőri közreműködést kért, a megküldött rendőrségi videofelvételek egyikén

pedig tisztán hallható, hogy a helyettes végrehajtó arra kéri a jelenlévőket, hogy hagyják el a helyszínt, és figyelmezteti őket, amennyiben kérésének nem tesznek eleget, kényszerintézkedést fog kérni velük szemben.

A Testület ismételten utal rá, hogy hatásköri szabályai értelmében a végrehajtás és a végrehajtói magatartás jogszerűségének a vizsgálatára nem jogosult, azt ugyanakkor kétséget kizáróan meg tudta állapítani, hogy a csatolt dokumentumok – különösen a végrehajtó a végrehajtási eljárás résztvevőinek szóló levele – és az idézett rendelkezések a rendőrség oldalán közreműködési kötelezettséget teremtettek az aktivisták tevékenységének alapjául szolgáló végrehajtási eljárásban. A helyszínen a rendőrök a végrehajtó előzetes kérésének, illetve a helyettes végrehajtó kilakoltatás során adott instrukcióinak megfelelően voltak kötelesek a végrehajtás eredményes lebonyolítása érdekében közreműködni.

A Testület ehelyütt utal továbbá az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére, miszerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A rendelkezésre álló adatok szerint az intézkedést egy nappal megelőzően az érintett társasház egyik lakója telefonos bejelentést tett a BRFK kerületi rendőrkapitányságára, azzal a tartalommal, hogy az ún. Koppány csoport a Cs. és Sz. Végrehajtói Iroda által a B. utcai ingatlannál tervezett kilakoltatásának megakadályozására törekszik. A bejelentés szerint az aktivisták polgári engedetlenségi mozgalmat, tüntetést szerveztek, amelyről szórólapokat helyeztek el a fenti címen lévő 10 emeletes tömb lépcsőházában. A szórólapok szerint „a lakásba való ki- és bejárást, a lift használatát akár baseballütőkkel is, körülményesen, de biztosítani fogják a heves küzdelmek alatt”. A bejelentő és a többi lakó rendőri intézkedést és a lakosság védelmét kérte.

A Testület álláspontja szerint a rendőrségnek mind a helyettes végrehajtó kérése, mind a társasház lakójának a közrendet és közbiztonságot veszélyeztető körülményre vonatkozó tájékoztatása nyomán intézkedési kötelezettsége keletkezett.

Az Rtv. 19. §-ának (1) bekezdése értelmében a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

A Testület határozott meggyőződése szerint önmagában az a tény, hogy a helyettes végrehajtó a kilakoltatás helyszínénél szolgáló ingatlanban tartózkodó - a végrehajtási eljárásban semmilyen módon nem érintett, és érintettségét jogi indokkal nem valószínűsítő - panaszosnak és társainak nem mutatta be a kilakoltatás alapjául szolgáló jogi dokumentumokat, semmiképpen nem jogosította fel a panaszoszt arra, hogy a rendőri intézkedéssel szemben tevőleges ellenállást tanúsítson.

A Testület a fentiekben kifejtettek alapján arra a következtetésre jutott, hogy kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában jártak el a végrehajtás helyszínén a rendőrök, és jogszerű eljárást tanúsítottak, amikor a tevékenységüket a végrehajtó intézkedései szerint fejtették ki, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését nem valószínűsítették meg.

2) A Testület a könnygáz alkalmazásának jogszerűségével kapcsolatban az alábbiakat rögzíti.

A panaszos előadta, hogy a rendőrök nagy mennyiségű könnygázt fújtak be a kilakoltatással érintett lakásba, melytől ő és társai pánikba estek, hiszen a gáztól semmit sem láttak. A lakásban tartózkodók az ablakhoz rohantak, hogy levegőt kapjanak. A panaszos jogszerűtlennek tartja a könnygáz használatát, mert a rendőrség tagjai véleménye szerint „nem voltak közvetlen veszélyhelyzetben”. A panaszos szerint a rendőrség nem győződött meg arról sem, hogy a zárt helyiségben esetleg tartózkodik-e gyermekkorú személy, állapotos nő vagy asztmás, esetleg szívbeteg ember. Ennek hiányában a rendőrök kockára tették az érintettek egészségét, sőt életét. Megjegyzi a panaszos, hogy a végrehajtás alá vont ingatlanban tartózkodott több asztmás beteg, valamint szívbeteg ember és egy idős, vak nő is.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános arányossági követelményét az Rtv. 16. §-a rögzíti, amely szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 49. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr a szolgálatban rendszeresített vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására, illetve a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés megtörésére.

Az Rtv. 61. §-ának (2) bekezdése értelmében továbbá a testi kényszer és a bilincs kivételével kényszerítő eszköz – a jogos védelem esetét kivéve – nem alkalmazható a láthatóan terhes nővel és a gyermekkorúval szemben.

A Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (1) bekezdése kimondja továbbá, hogy az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrről, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A Szolgálati Szabályzat 33. pontja tovább részletezi a vegyi eszköz alkalmazásának szabályait: a 42. § (1) bekezdése szerint a rendőr vegyi eszközt, elektromos sokkoló eszközt, rendőrbotot, kardlapot, valamint más eszközt saját elhatározásából vagy szolgálati elöljárója parancsára használhat. Ugyanezen szakasz (7) bekezdése szerint az (1) bekezdésben

meghatározott kényszerítő eszközöket nem szabad a támadás, ellenszegülés megszűnése, megtörése után alkalmazni, a (8) bekezdés szerint pedig a csapaterő alkalmazásával egyidejűleg, valamint tömegoszlatás során a tömeg oszlatására vagy zárt térben kialakult ellenállási góc felszámolására vegyi eszköz alkalmazható.

A rendőrkapitányságról érkezett dokumentumok a könnygáz alkalmazásának körülményeit egymással egyezően írják le. A lakásba bezárkózott aktivisták az ajtót nehéz tárgyakkal torlaszolták el, és testükkel is megtámasztották. Többszöri próbálkozásra sikerült az ajtónál keletkezett résen keresztül a rendőröknél lévő két erővágóval – feszítéssel – egy nagyobb rést kialakítani, amin keresztül az intézkedést vezető r. főhadnagy többször, ismételten felszólította a bent lévőket a cselekményük abbahagyására, aminek utóbbiak nem tettek eleget. Az aktivisták az ajtó résen keresztül az erővágót vasrúddal többször megütötték, eltolva azt a vágandó felülettől, ezért a r. főhadnagy a helyszínen lévő egyik rendőrnek utasításba adta, hogy a keletkezett résen keresztül, az aktív ellenállás leküzdése céljából, a nála lévő R 92 típusú könnygázszóró palackból fújjon be egy kisebb mennyiséget. A rendőr az utasításnak eleget tett. A befújt gázspray hatására a benti ellenállás azonnal megszűnt, mire a rendőröknek sikerült benyomniuk az ajtót, ami időközben a zsanérról leesett, ezért azt a folyósóra helyezték.

A felvételeken látható, hogy a rendőrök a panaszossal szembeni intézkedést még a könnygáz alkalmazását megelőzően megkezdték. A panaszost – miután a ráctól eltávolították – a rabszállítóhoz kísérték, ahol igazoltatták. Kétség kívül megállapítható tehát, hogy a panaszos a vegyi eszköz alkalmazásakor nem tartózkodott a lakásban, a könnygáz őt nem érte.

Az Rtv. fentebb hivatkozott 92. §-ából következik, hogy a Testület eljárását – akár személyesen, akár képviselő útján – csak az kezdeményezheti, akit a rendőri intézkedés érintett. **A Testület megállapította, hogy a panaszt ezen vonatkozásában nem a jogosult terjesztette elő, ezért a panasz azon részét, amelyben a panaszos a másokkal szembeni könnygáz használatot sérelmezi, a Testület nem vizsgálhatta.**

3) A panaszos sérelmezte továbbá, hogy az intézkedést fogantató rendőrök nem igazolták magukat.

Rtv 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése kimondja, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

Az Rtv. idézett bekezdése egyértelműen rendelkezik: az intézkedő rendőröknek az intézkedés megkezdése előtt egyebek mellett, a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztető körülmény hiányában nevüket és azonosító számukat közölniük kell. A BRFK kerületi kapitányságvezetőjének tájékoztatása szerint az intézkedést a fogantatásban résztvevő r. százados az épület előtt, a r. főhadnagy pedig a VII. emeleten az Rtv. 20. § (1) bekezdésében foglaltak alapján kezdte meg. Az előállított személyeket tájékoztatták a panasztétel törvényadta lehetőségéről, illetve az előterjesztés határidejéről is.

A Testület rendelkezésére álló, a fentiekben már ismertetett videofelvételek a panaszos előadását egyértelműen cáfolták. A Gy. V. r. őrmester által készített rendőrségi videofelvétel alátámasztja, hogy amikor a rendőrök megérkeznek a fém rácsos ajtóhoz, melynek külső és belső oldalán aktivisták álltak, jól hallhatóan elhangzik az intézkedő r. főhadnagy neve, és jelvéyszámja. A r. főhadnagy az intézkedés célját is tisztán érthetően közli. A felvételen az is látszik, hogy amikor az előállított személyeket a rabszállítóban igazoltatják, a rendőrök az Rtv. 20. §-ában foglalt rendelkezéseknek eleget téve ismét bemutatkoznak, és azonosító számaikat is közlik.

Mivel a felvételek alapján megnyugtatóan tisztázható volt, hogy az intézkedő rendőrök az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében foglalt kötelezettségüknek eleget téve nevüket és azonosító számukat közölték az intézkedés alá vont személyekkel, a Testület megállapította, hogy a panaszos tisztességes eljárásához fűződő alapvető joga nem szenvedett sérelmet.

4) A panaszos előállításával a Testület az alábbiakban foglalkozott.

a) Az előállítás végrehatásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja alapján állították elő.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

A Testület rendelkezésére álló dokumentumok szerint az intézkedés során összesen 22 főt állítottak elő jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt. Az előállított személyek közül 20 fővel szemben, akik a lakásban tartózkodtak, a fenti szabálysértésen túl felmerült szándékos rongálás miatt bűncselekmény gyanúja is.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 170., jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség című pontja a 216. § (1) bekezdése alatt kimondja, hogy aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

A panaszos a meghallgatásáról felvett, aláírásával ellátott jegyzőkönyvben a szabálysértés elkövetését nem ismerte el.

Ezen a ponton a Testület fontosnak tartja, hogy utaljon töretlen gyakorlatára, amely szerint az intézkedés alapjául szolgáló jogellenes cselekmény – akár szabálysértés, akár bűncselekmény – tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőügyben eljáró, illetőleg a szabálysértési hatóságok szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján olyan esetekben, amikor a rendőrség valamely intézkedést vagy intézkedés-sorozatot azzal indokol, hogy azt az érintett által vélhetően elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés alapozta meg, a Testület azt

vizsgálja (az érintett vétkességének kérdésében való állásfoglalás nélkül), hogy a bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt-e.

A panaszbeadványt és a panaszos vallomását áttekintve a Testület úgy találta, hogy noha a panaszos a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetését tagadta, a videofelvételek ennek az ellenkezőjéről tanúskodnak. Látható ugyanis, ahogy a panaszos a rácshoz láncolva várja a rendőrök érkezését, és a láncot a rendőri felszólítás ellenére sem oldja el.

A panaszos szerint ugyanakkor a rendőrség nem megalapozottan hivatkozott az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontjára, mivel a rendőrség részéről nem hangzott el a szabálysértés abbahagyásra irányuló felszólítás.

A rendelkezésre álló, jelen állásfoglalás keretei között több alkalommal is ismertetett videofelvételek alapján a Testület úgy találta, hogy a panaszos fenti, a felszólítás elmaradását sérelmező megállapítása a valóságot nem fedi. A felvételeken tisztán hallható, hogy a panaszost és társait tájékoztatják arról, hogy magatartásukkal egy jogszerű bírósági végrehajtási eljárást akadályoznak. A rácshoz láncolt ellenállókat – köztük a panaszost – a rendőrök „a törvény nevében” felszólítják, hogy amennyiben a jogsértő cselekménnyel nem hagynak fel, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt előállítják őket a kerületi rendőrkapitányságra. Ezt követően egy utolsó felszólítás is elhangzik, majd – mivel a jelenlévők az intézkedést akadályozó magatartásukkal továbbra sem hagynak fel – egy r. főhadnagy utasítást ad kollégáinak az intézkedések megkezdésére. A rendőri felszólítás a szűk folyosón annak ellenére is tisztán hallható, hogy a rendőrök megafont nem használtak.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja megfelelő jogalapot biztosított a panaszos előállítására, ezért az előállítás jogalapját illetően a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető joga nem szenvedett sérelmet.

b) Mivel a Testület az előállítás jogalapját megfelelőnek találta, a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az intézkedés megfelelt-e az arányosság követelményének. Az Rtv. 15. §-a szerint ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdése funkcióját tekintve a rendőri mérlegelésnek ad teret. A bekezdés imént idézett f) pontja lehetőséget biztosít az intézkedő rendőr számára az előállítás fogyanatosítására, ugyanakkor – ellentétben az ugyanezen szakasz (1) bekezdésében felsorolt esetekkel – nem teszi azt kötelezővé. Azonban a mérlegelés lehetősége sem korlátlan – a Testület töretlen gyakorlata szerint a mérlegelés akkor állja ki a jogszerűség próbáját, ha az megfelel az Rtv. 15. §-ában rögzített arányossági kritériumnak, tehát nem okoz olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A fentiekből kiindulva, a jogalap megléte önmagában nem teszi a rendőri intézkedést jogszerűvé. Amennyiben az arányosság követelménye nem érvényesül, úgy a megfelelő jogalap megléte mellett is jogszerűtlenné válik az intézkedés.

Az arányosság megítélésakor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető.

A Testület erre a kérdésre igenlő választ adott. A panaszost társaival egyetemben a rendőrkapitányságon jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt kihallgatták, és vele szemben megtették a szabálysértési eljárás megindításához szükséges lépéseket.

Az előállítást a Testület arányosnak találta, ezért kimondta, hogy az a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető jogát nem sértette.

c) Az előállítás időtartamát a Testület az alábbiakban értékelte.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrség 12 órát meghaladó időtartamban tartotta őt fogva. A panaszos úgy véli, előállításának időtartamát nem megfelelően számították ki a rendőrkapitányságon, hiszen az előállítás attól az időponttól érvényes, amikor a rendőrhatalóság megkezdte az intézkedését, illetve közli az előállítás tényét. A panaszos szerint a 12 órás maximális fogvatartási időt a rendőrség 30 perccel túllépte, még „a hatóság által jelzett időpontot alapul véve is”.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint a panaszos előállítása 2012. június 15-én 10 óra 42 perctől 22 óra 40 percig tartott. Az igazolást a panaszos aláírásával ellátta. Az előállítás 8 órás időtartamát 4 órával hosszabbították meg, amely időtartamon a panaszos fogvatartása belül esett.

A rendelkezésre álló videofelvételek jól követhetővé teszik, hogy mikor, milyen események történtek a helyszínen. A panaszossal szembeni intézkedés kezdő időpontját a dokumentáció 10 óra 40 percre teszi, amely a panaszos álláspontja szerint nem felel meg az intézkedés valóságos kezdő időpontjának. A felvételeken látható, hogy a rendőrök 10 óra 44 perckor kezdték meg a rácsnál álló személyekkel – köztük a panaszossal – szembeni intézkedéseket, így megállapítható, hogy a rendőrség az előállítás kezdeteként néhány perccel korábbi időpontot is jelölt meg.

A Testület a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az előállítás közel 12 órás időtartama arányosnak tekinthető-e.

A Testület az időtartam értékelésekor az alábbi szempontokra volt figyelemmel. A rendőrségnek a sérelmezett események kapcsán nagy létszámú intézkedést alá vont személyekkel szemben kellett a szükséges cselekményeket végrehajtani. Az intézkedés során összesen 22 személyt kellett előállítani és 23 személlyel szemben tettek szabálysértési feljelentést jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt. Az előállítások sikeres fogantatása a BRFK kerületi rendőrkapitánysága fogdájának teljes kapacitását igénybe vette. A panaszos előállítása 10 óra 40 perckor kezdődött, és a panaszost az előállítás végrehajtásáról illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint 13 óra 35 perckor helyezték el a fogdán. Az előállítandó személyek igazoltatása és az adatok ellenőrzése az épület elhagyását követően, de a fogdára való beszállítást megelőzően történt, amely az aktivisták nagy számára való tekintettel, nyilvánvalóan időt vett igénybe. A rendőrkapitányságon a panaszost átvizsgálták, a nála lévő tárgyakról letéti jegyzéket készítettek, és a szükséges nyilatkozatokat kitöltették vele. A Testület ennek időtartamát értékelve tekintetbe vette, hogy ezen tevékenységeket valamennyi előállított személy vonatkozásában el kellett végezni, amely a kapitányság teljes állományát igénybe vette. A Testület rendelkezésére bocsátott kihallgatási jegyzőkönyvek közül az elsőt 15 óra 31-perckor kezdték el felvenni, a későbbiekben pedig 19 óra után folyamatosan hallgatták meg a résztvevőket. A panaszost 22 óra 18 perctől 22 óra 30 percig hallgatták meg – az este folyamán több társának kihallgatása párhuzamosan, külön kihallgató-helyiségekben zajlott.

A Testület figyelembe vette továbbá, hogy a BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Technikai Osztályának helyszínelői a lakásban a délután folyamán helyszínelést végeztek. Mivel a rendőrök a panaszos és társai fogvatartásának ideje alatt olyan eljárási cselekményeket fogantatottak, amelyek az érintettek eljárásjogi helyzetének tisztázását célozták, a Testület szerint a panaszos személyes szabadságának korlátozása ezen időtartam alatt nem tekinthető indokolatlannak. Ezt követően továbbá indokoltan hosszabbodott meg a fogvatartás azon adminisztratív teendők elvégzésének idejével, amelyek kétség kívül az intézkedés alá vont személyek érdekeit is szolgálták (pl.: igazolás kiállítása, jogorvoslatról való tájékoztatás, letétbe helyezett tárgyak visszaadása), mivel az ezen adminisztratív teendőkre fordított idő nem tekinthető aránytalanul hosszúnak.

Mindezek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszos előállításának időtartama sem sértette a személyes szabadsághoz való jog érvényesülését.

5) A panaszos általánosságban sérelmezte a rendőrök erőszakos és "vandál" magatartását.

A panaszos úgy véli, hogy a rendőrség brutálisan lépett fel mind a civilekkel, mind a lakóközösség által fenntartott értékekkel szemben. A panaszos szerint "az indulatoknak nem szabott határt semmi", így a rendőrök a vasajtót is darabjaira törték, amely magatartás megbotránkozást okozott, többekben riadalmat keltett.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. a rendőrség intézkedési kötelezettségét rögzítő 13. §-ának (3) bekezdése továbbá kimondja, hogy ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

A Testület hivatkozik az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdésére is, melynek értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Beadványában a panaszos nem részletezte, pontosan mit ért a rendőrök erőszakos és vandál magatartása alatt, csupán egy konkrétumot emelt ki a rendőri intézkedés menetéből: a lakás ajtajának betörését. A rendelkezésre álló videofelvételek alapján azonban egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos a rendőrök bejutásakor nem tartózkodott az érintett lakásban, ezért a Testület az ajtó betörésének jogszerűségét – mivel az a panaszosnak bizonyosan nem okozott alapjogsérelmet – nem vizsgálta.

A Testület megtekintette azonban az esetről készített több órányi, az intézkedést közel teljes terjedelemben rögzítő rendőrségi, valamint a jelenlévők által készített videofelvételt, és egyéb olyan cselekményt, megnyilvánulást a rendőrök részéről nem tapasztalt, amelyet "vandálnak és erőszakosnak" lehetne értékelni, egyéb ilyen megnyilvánulást pedig a panaszos sem említett beadványában.

A fentiek alapján a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a rendőri fellépés nem volt aránytalanul eltúlzott, és a rendőrök viselkedése nem okozta a panaszos tisztességese eljárásához való jogának sérelmét.

6) A panaszos beadványában kifejtettek szerint a rendőrök nem nyújtottak azonnali segítséget a könnygázzal teli lakás mielőbbi kiürítése érdekében. Meg sem kérdezték, hogy vannak-e sérültek, és csak mintegy 10 perc elteltével terelték ki az embereket az ingatlanból. A könnygáz bevetését követően többen rosszul lettek, a hatóság azonban – a panaszos szerint – elmulasztotta segítségnyújtási kötelezettségének a teljesítését, mivel nem végezte el a gázzal teli helyiséget azonnali kiürítését, hanem elzárta a kijáratot.

A Testület jelen állásfoglalás III. rész 2) pontjában már felhívta a figyelmet arra, hogy a panaszos a rendőrök behatolásának idején bizonyosan nem tartózkodott az érintett lakásban. Ezért ismételt utal az Rtv. 92. §-ára, amelyből következik, hogy a Testület eljárását – akár személyesen, akár képviselő útján – csak az kezdeményezheti, akit a rendőri intézkedés érintett.

A Testület a fentiek miatt a panaszosnak a rendőrség segítségnyújtásának elmulasztását sérelmező része tekintetében is megállapította, hogy azt nem a jogosult terjesztette elő.

7) A Testület a panaszos élelmezéssel kapcsolatos sérelmével kapcsolatosan az alábbi megállapításokat teszi.

Az étkeztetés szabályait a Szolgálati Szabályzat 31. § (11) bekezdése rögzíti. A hivatkozott jogszabályhely szerint „A személyi szabadság elvonása első 5 óráját követően az intézkedést fogvatartó rendőri szervnek kell gondoskodni a fogvatartott személy élelemmel történő ellátásáról. A fogvatartott személy étkezése az előállító helyiségben történik. Az étel

kiosztását a felügyeletet ellátó rendkívüli őr végzi. Ha a rendkívüli őr nem rendelkezik az étel kiosztásához szükséges egészségügyi dokumentációval, akkor az élelmiszer kicsomagolását nem végezheti. A fogvatartott ilyen esetben előrecsomagolt élelmiszerral és az annak elfogyasztásához szükséges egyszer használatos evőeszközökkel látható el. A rendkívüli őr feladatokkal megbízott rendőr löfegyverét ezen feladat ellátása alatt nem viselheti.”

A fenti rendelkezés a fogvatartás időtartamához köti az étkeztetést, előírja, hogy 5 órát meghaladó előállítás esetén kell gondoskodni az előállított étkeztetéséről. Jelen esetben az előállítás időtartama az öt órát meghaladta, így a rendőrkapitányságnak kötelessége volt a panaszos élelmezésének biztosítása.

A rendőrkapitányság megfelelően dokumentált módon nyilatkoztatta a panaszost, kéri-e élelmiszercsomag rendelkezésére bocsátását. A Nyilatkozat elnevezésű dokumentumon a panaszos 13 óra 28 perckor jelezte, hogy nem tart igényt élelmezésre.

Mivel a panaszos aláírásával igazolta, hogy a rendőrkapitányságon élelmiszercsomagot nem kért, a Testület megállapította, hogy az étkeztetéssel összefüggésben a panaszos tisztességes eljárásához fűződő alapjoga nem szenvedett sérelmet.

8) A panaszos beadványában előadta, hogy a rendőrök nem tették lehetővé számára fogvatartásának időtartama alatt a levegőzést.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet (a továbbiakban: Fogdaszabályzat) 3. § -ának (1) bekezdése szerint a fogvatartott jogosult a 14. §-ban meghatározott feltételeknek megfelelő elhelyezésre, a folyamatos melegvíz-ellátásra, naponta zuhanyozásra, havonta egy alkalommal saját költségén a fogvatartásért felelős által biztosított fodrász igénybevételére, naponta legalább egy óra időtartamban – ellenőrzés mellett – a szabad levegőn való tartózkodásra.

A Fogdaszabályzat 1. §. -ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendelet alkalmazásában fogvatartott a bűnügyi, a szabálysértési, a közbiztonsági őrizetes, az előzetesen letartóztatott, valamint az elítélt és a szabálysértési elzárást töltő, amennyiben számára a fogvatartás helyéül rendőrségi fogdát jelöltek ki – tehát a Fogdaszabályzat az előállított személyekre nem vonatkozik.

Ettől függetlenül ugyanakkor megállapítható, hogy – különösen az Rtv. idézett 2. §-ának tükrében – egy hosszabb időtartamú szabadságelvonás kellően súlyos jogkorlátozás ahhoz, hogy ugyanazon elvi okokból, amelyek miatt az említett jogszabály rendelkezik a kérdésről, a rendőrség az előállítottak számára is biztosítsa a legalapvetőbb jogaik érvényesülését.

A Testület kérdésére a BRFK kerületi rendőrkapitányságának vezetője elmondta, hogy levegőzési lehetőséget senki sem igényelt az előállított személyek közül, így arra nem is került sor.

A Testület úgy találta, hogy mivel a panaszos csupán arról számolt be, hogy a napirend alapján jogosult lett volna a szabad levegőn tartózkodni, azonban azt nem említette, hogy ilyen irányú igényét bárkinek is jelezte volna a rendőrkapitányságon, a levegőzés

elmaradása miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga nem szenvedett sérelmet.

V.

A Testület megállapította, hogy kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában jártak el a végrehajtás helyszínén a rendőrök, és jogszerű eljárást tanúsítottak, amikor a tevékenységüket a végrehajtó intézkedései szerint fejtették ki, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését nem valósították meg. Mivel a felvételek alapján megnyugtatóan tisztázható volt, hogy az intézkedő rendőrök az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében foglalt kötelezettségüknek eleget téve nevüket és azonosító számukat közölték az intézkedés alá vont személyekkel, a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga nem szenvedett sérelmet. A Testület az előállítás jogalapját, arányosságát és időtartamát is vizsgálta, és az előállítást egészében jogszerűnek találta. Megállapította továbbá, hogy a rendőri fellépés nem volt aránytalanul eltúlzott, és a rendőrök viselkedése, illetve az ajtó betörése nem okozta a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét. Mivel a panaszos aláírásával igazolta, hogy a rendőrkapitányságon nem kért élelmiszercsomagot, a Testület megállapította, hogy az étkeztetéssel összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjoga nem szenvedett sérelmet, a levegőzés elmaradása pedig a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát nem sértette.

A panasznak a végrehajtási eljárással kapcsolatos része tekintetében a Testület hatáskörének hiányát mondta ki, a könnygáz alkalmazását, valamint a rendőrség segítségnyújtásának elmulasztását illető sérelmek tekintetében pedig a Testület megállapította, hogy a panaszt nem a jogosult terjesztette elő.

A fentiekre való tekintettel a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az Rtv. 93. §. /2/ bekezdése alapján az intézkedést foganatosító szervek vezetőihez áttette.

Budapest, 2013. február 27.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag